

Republica Moldova
Curtea Supremă de Justiție

D E C I Z I E

16 decembrie 2015

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
lărgit al Curții Supreme de Justiție

în componența:

Președintele completului, judecătorul
Judecătorii:

Iulia Sîrcu
Galina Stratulat, Ion Druță,
Valentina Clevadî, Iuliana Oprea

judecînd recursul declarat de Gospodăria Țărănească „Istrati Elizaveta”, în cauza intentată la cererea lui Grițcu Marcu - administratorul insolabilității Întreprinderii Individuale „A. Istrati” privind validarea popririi prin încasarea datoriei de la terțul poprit Gospodăria Țărănească „Istrati Elizaveta”,

împotriva hotărîrii Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2015, prin care a fost admisă cererea de validare a popririi,

CONSTATĂ:

La 20 martie 2015, Grițcu Marcu, fiind administratorul insolabilității a ÎI „A. Istrati” s-a adresat în instanța de insolabilitate cu cerere privind validarea popririi prin încasarea de la terțul poprit GȚ „Istrati Elizaveta” a datoriei în sumă de 780000 lei.

În motivarea cererii a indicat că, prin Hotărîrea Curții de Apel Chișinău din 20 iunie 2014 a fost dispusă intentarea procedurii de insolabilitate în privința ÎI „A. Istrati”, iar ulterior în cadrul verificării și validării creanțelor debitorului în tabelul definitiv a fost admisă și validată creanța „Inter Trade Investment Company” SRL (în continuare ITIC) în mărime de 5 520 020,47 lei, creanță întemeiată pe Contractul de fidejusiune 016 din 16.09.13 și valoarea neachitată a obligației debitorului în temeiul acestui contract fiind stabilită în mărime de 5 126 053,98 lei.

Susține că, fidejusiunea debitorului servește drept garanție a executării obligațiilor GȚ „Istrati Elizaveta” față de ITIC, întemeiate pe prevederile Contractului 016 din 10.09.2013.

Afirmă că, ulterior, în cadrul procedurii de valorificare a masei debitoare, avînd în vedere că creanța menționată mai sus a fost anterior garantată prin oferirea gajului din partea debitorului, prin prisma hotărîrilor adunărilor creditorilor din 04 august 2014, 09 august 2014 și 02 martie 2015, precum și a tabelului definitiv consolidat corectat în urma achitării parțiale a creanței ITIC, se constată că debitorul a achitat 780000 lei din valoarea creanței.

Relevă că, în drept, prezenta cerere de poprire o întemeiază pe următoarele prevederi legale: art. 26, alin. 1 al Legii insolabilității nr. 149/2012, art. 1163 alin. 1 al Codului Civil, precum și art. 544 alin. 1 al Codului Civil.

Indică că, totodată, în scopul evitării oricăror neînțelegeri privind respectarea procedurii de notificare - somare, stabilite de art. 126, alin. 1-5 ale Legii insolvenței, precizează faptul că, la data de 07 februarie 2014 instanța de insolvență a dispus primirea spre examinare a cererii introductive privind intentarea procesului de insolvență în privința GT „Istrati Elizaveta”. La data de 20 iunie 2014, prin Hotărârea Curții de Apel Chișinău a fost dispusă intentarea procedurii simplificate a falimentului față de aceasta, iar ulterior, la data 05 noiembrie 2014, Curtea Supremă de Justiție a dispus casarea Hotărârii menționate și trimiterea pricinii la rejudecare.

Susține că, pe întreaga perioadă (începând cu 07.02.2014) administrator desemnat de instanța de insolvență a fost el personal și chiar dacă ar fi fost considerată îndeajuns notificarea administratorului desemnat de instanță, prin prisma necesității păstrării transparenței, precum și a încheierii Curții de Apel Chișinău din 11 februarie 2015 prin care au fost ridicate sechestrurile de pe bunurile ce aparțin gospodăriei țărănești, dînsul a solicitat suplimentar și opinia conducătorului acesteia, a debitorului, dar și a reprezentantului acestora, dovada împuternicirilor fiind atît înscrisul anexat la cerere, cît și mandatele anexate la dosarul de insolvență ÎI „A.Istrati”, însă nu a primit nici un răspuns pînă la moment.

În finalul cererii a relatat că, din cele menționate, consideră pe deplin întemeiată cererea și a solicitat validarea popririi ÎI „A. Istrati” față de GT „Istrati Elizaveta”.

Prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 20 iulie 2015, a fost admisă cererea de validare a popririi înaintată de administratorul insolvenței ÎI „A.Istrati”, Grițcu Marcu, privind validarea popririi prin încasarea datoriei de la terțul poprit GT „Istrati Elizaveta”, s-a validat poprirea ÎI „A.Istrati” în proces de insolvență față de terțul poprit GT „Istrati Elizaveta” în sumă de 780000 (șapte sute optzeci mii) lei, s-a încasat de la terțul poprit GT „Istrati Elizaveta” sumă de 780000 (șapte sute optzeci mii) lei în folosul ÎI „A. Istrati” în proces de insolvență și s-a încasat de la terțul poprit GT „Istrati Elizaveta” în folosul statului, taxa de stat în sumă de 23400 (douzeci și trei mii patru sute) lei.

Pentru a hotărî astfel, instanța de insolvență a invocat prevederile prevederile art. art. 513, 544, 572, 1163 Codul Civil și art. art. 5, 6, 8, 126 Legea insolvenței, menționînd că datoria terțului poprit este certă, exigibilă, fiind scadentă și confirmată prin înscrisurile anexate la cerere, iar, în speță, probatoriul administrat confirmă temeinicia cererii de validare a popririi.

Considerînd ilegală hotărârea instanței de insolvență, la 03.08.2015 și la 13.08.2015, Gospodăria Țărănească „Istrati Elizaveta” a contestat-o cu recurs, solicitînd admiterea recursului, casarea hotărârii Curții de Apel Chișinău din 20.07.2015 și emiterea unei noi prin care să fie scoasă de pe rol cererea de validare a popririi.

În motivarea recursului, recurentul a invocat încălcarea și neglijarea de către creditorul urmăritor a procedurii de înființare a popririi.

Consideră că nu sunt suficiente probe pentru admiterea pretențiilor intimatului, iar instanța a validat poprirea apreciind arbitrar probele la dosar fără a da o apreciere situației reale existente, fiind dusă în eroare de către creditorul urmăritor.

Potrivit art. 444 CPC, recursul se examinează fără înștiințarea participanților la proces.

Judecând recursul declarat împotriva hotărîrii date în instanța de fond și verificînd, în limitele invocate în recurs, legalitatea hotărîrii atacate, Colegiul conchide că recursul declarat urmează să fie respins, pornind de la următoarele.

În conformitate cu art. 445 alin. (1) lit. a) CPC al RM instanța, după ce judecă recursul, este în drept să respingă recursul și să mențină decizia instanței de apel și hotărîrea primei instanțe, precum și încheierile atacate cu recurs.

Hotărîrea recurată a fost adoptată în conformitate cu normele de drept material și procedural și este bazată pe aprecierea corectă și completă a tuturor probelor și circumstanțelor cauzei, motiv pentru care de către Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit este considerată legală și întemeiată.

Potrivit art. 356 CPC, cererea de declarare a insolabilității se judecă în instanță conform normelor generale din prezentul cod, cu excepțiile și completările stabilite de legislația insolabilității.

În conformitate cu prevederile art. 1 alin. (4) din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, procesul de insolabilitate se desfășoară în conformitate cu prevederile Codului de procedură civilă și cu cele ale prezentei legi.

Potrivit art. 8 al Legii insolabilității nr. 149 din 29.06.2012, hotărîrile și încheierile instanței de insolabilitate pot fi atacate cu recurs în termen de 15 zile calendaristice din data pronunțării și numai în cazurile prevăzute expres de prezenta lege.

După cu rezultă din materialele cauzei, recurentul își exprimă dezacordul cu soluția instanței de insolabilitate, prin care a fost admisă cererea de validare a popririi, fiind dispusă validarea popririi și încasarea de la terțul poprit GȚ „Istrati Elizaveta” în beneficiul ÎI „A. Istrati” în proces de insolabilitate, a sumei de 780000 (șapte sute optzeci mii) lei.

Reieșind din materialele cauzei, Colegiul constată cu certitudine faptul că, la data de 16 septembrie 2013, între „ITIC” SRL și Aureliu Istrati a fost încheiat contractul de fidejusiune nr. 016 la contractul de împrumut nr. 014 din 10.09.2013, prin care Aureliu Istrati, în calitate de fidejutor, a garantat cu întreg patrimoniul lui prezent și viitor executarea obligației de rambursare a creditului în mărime de 4.000.000 lei obținut de terțul poprit GȚ „Istrati Elizaveta” de la „ITIC” SRL (f.d. 5-6), iar în baza transferurilor bancare din 18.08.2014, 20.08.2014, 25.08.2014 și 28.08.2014 fidejutorul a transferat creditorului garantat „ITIC” SRL suma de 780000 lei.

Reține Colegiul că, faptul transferului acestor sume a fost confirmat în ședința de judecată de reprezentantul creditorului „Inter Trade Investment Company” SRL, Inna Soțchi, care a confirmat intrarea în cont a sumei de 780000 lei, plătită de Aureliu Istrati, în calitate de fidejutor al terțului poprit GȚ „Istrati Elizaveta”.

Totodată, menționează Colegiul că, aceste circumstanțe se mai confirmă subsidiar și prin copiile documentelor bancare, anexate la dosar de autorul cererii de validare a popririi.

Astfel, conchide Colegiul că, GȚ „Istrati Elizaveta” este datoare ÎI „A. Istrati” cu suma care acesta a achitat-o pentru onorarea obligațiilor terțului poprit.

Prin art. 126 din Legea insolabilității nr. 149 din 29.06.2012 legiuitorul a reglementat institutul de poprire și vînzare a dreptului litigios sau cesiunea creanței și anume: (1) Sînt supuse urmăririi silite prin poprire mijloacele bănești în numerar și fără numerar, în monedă națională și în valută străină, titlurile de valoare, alte bunuri mobile incorporale care sînt datorate debitorului ori sînt deținute în numele său de un

terț sau pe care acesta din urma i le va datora în viitor în temeiul unor raporturi juridice existente. De asemenea, pot fi poprite bunurile mobile corporale ale debitorului deținute de un terț în numele lui și creanța cu termen ori sub condiție. În acest caz, poprirea nu va putea fi executată decât după ajungerea la termen ori de la data îndeplinirii condiției. (2) Poprirea se înființează prin somație a administratorului insolabilității/lichidatorului și se comunică terțului menționat la alin. (1) împreună cu o copie certificată de pe hotărîrea de intentare a procedurii de insolabilitate/faliment asupra debitorului. (3) Prin somație se va pune în vedere terțului, care devine, potrivit alin. (1), terț poprit, interdicția de a plăti fără acordul administratorului insolabilității/lichidatorului sumele de bani sau de a transmite bunurile mobile pe care le datorează debitorului ori pe care i le va datora, declarîndu-le indisponibilizate. De la data comunicării somației de înființare a popririi și pînă la achitarea integrală a obligațiilor, inclusiv pe perioada suspendării urmăririi silite prin poprire, terțul poprit nu va face nicio altă plată sau operațiune care ar putea diminua bunurile indisponibilizate. Orice operațiune efectuată cu aceste sume sau bunuri după data comunicării somației de înființare a popririi este nulă. Cînd se popresc sume cu scadențe succesive, indisponibilizarea se întinde nu numai asupra sumelor ajunse la scadență, ci și asupra celor exigibile în viitor. Indisponibilizarea se întinde și asupra fructelor civile ale creanței poprite, și asupra oricăror alte accesorii născute chiar după înființarea popririi. (4) Dacă sînt înființate mai multe popriri, terțul poprit va comunica administratorului insolabilității/lichidatorului, după caz, numele și adresa celorlalți creditori, sumele poprite de fiecare în parte. (5) În termen de 5 zile de la comunicarea popririi, iar în cazul sumelor de bani datorate în viitor - de la scadența acestora, terțul poprit este obligat să plătească direct pe conturile de acumulare indicate de administratorul insolabilității/lichidator ori să consemneze suma de bani, dacă creanța poprită este exigibilă, sau, după caz, să indisponibilizeze bunurile mobile corporale poprite și să trimită dovada către administratorul insolabilității/lichidator pentru a fi preluate. (6) Odată cu primirea sumelor de bani, administratorul insolabilității/lichidatorul va proceda la distribuirea lor în modul prevăzut de lege. Bunurile preluate de la terțul poprit le va include în lista masei debitoare și le va valorifica conform procedurii stabilite. (7) Terțul în a cărui posesie se află bunurile mobile corporale poprite este supus tuturor îndatoririlor și sancțiunilor prevăzute de lege pentru custozii de bunuri sechestrate. În cazul în care termenul de restituire a bunurilor este scadent, terțul poate cere administratorului insolabilității/lichidatorului să le încredințeze unui custode. (8) Terțul poprit nu va putea face contestație împotriva popririi. El își va formula apărările în instanța de insolabilitate, care validează poprirea. (9) Dacă terțul poprit nu își îndeplinește obligațiile ce îi revin pentru efectuarea popririi, administratorul insolabilității/lichidatorul, în cel mult o lună de la data la care terțul poprit trebuia să consemneze ori să plătească suma datorată, poate sesiza instanța de insolabilitate în vederea validării popririi. (10) Instanța de insolabilitate îi va cita pe administratorul insolabilității/lichidator, precum și pe terțul poprit, și, la termenul stabilit pentru judecarea cererii de validare, va dispune administrarea oricărei probe necesare soluționării acesteia, care este admisibilă potrivit normelor de drept comun. În instanța de validare, terțul poprit poate opune creditorului urmăritor toate excepțiile și mijloacele de apărare pe care le-ar putea opune debitorului în măsura în care ele se întemeiază pe o cauză anterioară popririi. Hotărîrea de validare a popririi este supusă numai recursului de către terțul poprit. (11) Dacă din probele administrate rezultă că

terțul poprit îi datorează sume de bani debitorului, instanța de insolvabilitate va adopta o hotărîre de validare a popririi, prin care va încasa de la terțul poprit suma datorată debitorului, iar în caz contrar, va decide desființarea popririi. Poprirea înființată asupra unei creanțe cu termen sau sub condiție poate fi validată, dar hotărîrea nu poate fi executată decît după ajungerea creanței la termen sau la data îndeplinirii condiției, după caz. Dacă sumele sînt datorate periodic, poprirea se validează atît pentru sumele ajunse la scadență, cît și pentru cele care vor fi scadente, în ultimul caz validarea producîndu-și efectele numai la data cînd sumele devin scadente. (12) Dacă poprirea a fost înființată asupra unor bunuri mobile incorporale care se aflau la data înființării în posesia terțului poprit, instanța va decide predarea lor în proprietate debitorului. Dacă bunurile mobile incorporale datorate debitorului nu se mai află la data validării în posesia terțului sau nu pot fi predate în natură, acesta este obligat, prin hotărîre de validare, la plata contravalorii acestor bunuri, caz în care va fi urmărit direct prin executorul judecătoresc. (13) După validarea popririi, terțul poprit va proceda la consemnarea sau la plata datoriei, după caz, în limitele sumei determinate expres în hotărîrea de validare. În caz de nerespectare a acestor obligații, executarea silită se va face împotriva terțului poprit în baza hotărîrii de validare, în limitele sumei ce trebuia consemnată sau plătită. (14) În scopul celerității procedurii, administratorul insolvabilității/ lichidatorul, cu acordul comitetului creditorilor sau a adunării creditorilor, după caz, este în drept să vîndă drepturile litigioase sau creanțele pecuniare certe ale debitorului prin licitație cu strigare sau prin negocieri directe, în modul și în condițiile stabilite de prezenta lege. Prețul inițial nu va fi mai mic de 50% din valoarea lor de bilanț, iar la licitația repetată prețul poate fi redus pînă la 30% din valoarea contabilă. Creditorii vor beneficia de dreptul de a prelua drepturile litigioase și/sau creanțele pecuniare certe în contul stingerii, în modul prevăzut la art. 119, a creanțelor lor validate. În cazul în care, în termen de 90 de zile, drepturile litigioase și/sau creanțele pecuniare nu se vor adjudeca la licitație sau nu se vor vinde prin negocieri directe, sau dacă există pericolul depășirii termenului de prescripție extensiv, lichidatorul va proceda la realizarea și la urmărirea lor silită prin instanță de judecată și/sau prin judecată arbitrală, sau prin alte organe abilitate în modul prevăzut de prezenta lege. (15) Dreptul de proprietate asupra drepturilor litigioase și/sau asupra creanțelor pecuniare certe se transferă cumpărătorului în baza unui contract de vînzare-cumpărare sau contract de cesiune a creanței semnat de administratorul insolvabilității/lichidator și numai după achitarea integrală a prețului convenit prin licitație sau prin negocieri directe, achitare care urmează a fi efectuată în cel mult 30 de zile de la data încheierii contractului.

Totodată, în baza art. 1163 Cod civil al RM este prevăzut mecanismul regresului contra debitorului: (1) Fidejutorul care a executat obligația principală are drept de regres contra debitorului în mărimea sumelor pe care le-a plătit, inclusiv datoria principală, dobînda aferentă, precum și toate cheltuielile pe care le-a suportat în legătură cu fidejusiunea. (2) Fidejutorul nu are drept de regres față de debitorul care, de asemenea, a plătit datoria din cauza faptului că fidejutorul nu l-a anunțat despre plata efectuată. (3) Fidejutorul poate acționa contra debitorului chiar înainte de a fi plătit în cazul în care fidejutorul este urmărit în justiție pentru plată sau dacă debitorul s-a obligat să-l elibereze de fidejusiune într-un termen determinat și acesta a expirat. (4) În cazul în care există mai mulți debitori solidari, fidejutorul care a prestat fidejusiunea pentru toți acești debitori are drept de regres contra fiecăruia din ei pentru a recupera integral ceea ce a plătit.

Concomitent, în virtutea art. 544 Cod civil al RM sunt descrise condițiile exercitării acțiunii în regres în cazul executării obligației de către unul din debitorii solidari: (1) Debitorul solidar care a executat obligația are dreptul să intenteze o acțiune de regres împotriva celorlalți debitori solidari pentru părțile acestora din obligație. (2) În cazul imposibilității stabilirii întinderii obligației debitorilor solidari, aceștia sînt obligați unii față de alții la părți egale.

Totodată, se reține că potrivit art. 26-27 Cod civil al RM: (1) Persoana fizică are dreptul să practice activitate de întreprinzător, fără a constitui o persoană juridică, din momentul înregistrării de stat în calitate de întreprinzător individual sau în alt mod prevăzut de lege. (2) Persoana care practică activitate de întreprinzător fără înregistrare de stat nu poate invoca lipsa calității de întreprinzător. (3) Asupra activității de întreprinzător desfășurate fără constituirea de persoană juridică se aplică regulile care reglementează activitatea persoanelor juridice cu scop lucrativ dacă din lege sau din esența raporturilor juridice nu rezultă altfel.

Persoana fizică răspunde pentru obligațiile sale cu tot patrimoniul său, cu excepția bunurilor care, conform legii, nu pot fi urmărite.

Colegiul reține ca justă aprecierea instanței de insolabilitate care atestă faptul că, administratorul insolabilității ÎI „A.Istrati”, a respectat calea prealabilă, prevăzută de art. 126 alin. (9) Legea insolabilității și a expediat în adresa terțului poprit GȚ „Istrati Elizaveta” somația respectivă .

În acest sens, Colegiul conchide că instanța de insolabilitate corect a stabilit că datoria terțului poprit față de creditor este certă, exigibilă, fiind scadentă și confirmată prin înscrisurile anexate la cerere, iar, în speță, probatoriul administrat confirmă temeinicia cererii de validare a propriirii.

Astfel, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit atestă că motivele de casare invocate de recurent nu și-au găsit confirmare în cadrul examinării recursului și acesta urmează a fi respins ca nefondat.

Ținînd cont de cele indicate, în temeiul art. 445 alin. (1) lit. a) CPC, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

D E C I D E:

Se respinge recursul declarat de Gospodăria Țărănească „Istrati Elizaveta”.

Se menține hotărîrea Curții de Apel Chișinău 20 iulie 2015, în cauza intentată la cererea lui Grițcu Marcu - administratorul insolabilității Întreprinderii Individuale „A. Istrati” privind validarea popririi prin încasarea datoriei de la terțul poprit Gospodăria Țărănească „Istrati Elizaveta”.

Decizia este irevocabilă din momentul emiterii.

Președintele ședinței,

Judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Galina Stratulat

Ion Druță

Valentina Clevadi

Iuliana Oprea